

MEDI AMBIENT

Morrut de la palmera

ALBERT PUNSOLA

El departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural ha constatat que un total de 7.076 palmeres estan afectades pel morrut a Catalunya, segons les últimes dades. En realitat, n'hi pot haver moltes més que o bé no han sigut detectades o l'afectació no s'ha comunicat al departament.

Aviat farà 7 anys que aquesta plaga va arribar al país i d'aleshores ençà no ha parat de créixer. "De plagues que afectin les palmeres n'hi ha unes quantes. La diferència és que aquesta és letal per a diverses espècies d'aquesta família de plantes", assenyala Jesús Altabella, enginyer tècnic agrícola del servei de Sanitat Vegetal del departament. Altabella matisa l'afirmació recordant que fa 20 anys que les palmeres pateixen per la introducció a Europa de la *Paysandisia archon*, una papallona provinent d'Amèrica del Sud que ha causat la mort de molts exemplars. "El que passa és que són de menys envergadura comparats amb els que afecta el morrut, i per això no ha creat tanta alarma". En aquest cas, amb els tractaments adequats, el control ha sigut més fàcil.

La presència del morrut també és fruit de la globalització. Aquest coleòpter d'entre dos i cinc centímetres de llarg és originari del Sud-est Asiàtic i la Polinèsia. Va arribar a les nostres latituds per la importació de palmeres infestades provinents d'allà a través d'Egipte. Des d'aquest país es va distribuir a tota la Mediterrània. A Egipte ja s'havia observat a principis dels anys 90, i a mitjans de la mateixa dècada va aparèixer a Andalusia. La importació massiva de palmeres estimulada per l'expansió urbanística dels primers anys del segle XXI, sense inspeccions rigoroses, i la dificultat de trobar una palmera afectada en fase incipient, van facilitar l'expansió del morrut per tot el territori.

Hi ha una sèrie de factors que estan complicant la lluita contra aquesta plaga. "Un primer proble-

UN ENEMIC DIFÍCIL DE VEURE

01. El morrut és un coleòpter d'entre dos i cinc centímetres, originari del Sud-est Asiàtic i la Polinèsia. 02. Una larva d'aquest escarabat. PERE VIRGILI

Ara a la tardor és quan els danys causats pel morrut de la palmera són més evidents. La plaga, que va començar a finals de desembre del 2005, es continua estenent.

ma és que el morrut no té enemics naturals en aquesta part del món", explica Altabella. Tota la lluita per controlar el morrut correspon a l'home i la detecció demana molta atenció. Un exemplar de palmera pot presentar un bon aspecte extern i estar infestada per aquest coleòpter. És difícil detectar símptomes inicials com poden ser clarianes, asimetries en la disposició de les fulles, o abatiment d'alguna d'aques-

a
ara

GETTY

7 è any de combat

01

Com actua

Els insectes ataquen la part per on es reproduïx la palmera

El morrut es fica a les parts més baixes de les fulles de l'ull de la palmera, que és per on es reproduïx. Allà deixa els ou perquè així les larves puguin començar a menjar per la part més tendra. Els insectes treballen discretament: centenars de larves poden estar actuant sense que es noti res. Un exemplar de palmera infestat pot arribar a tenir milers d'insectes, en el moment de màxima afectació. La majoria d'exemplars atacats moren en un any. Existeixen mètodes de detecció acústica més o menys sofisticats que intenten captar el so de l'activitat del morrut, però segons l'enginyer tècnic agrícola del servei de Sanitat Vegetal de la Generalitat, Jesús Altabella, "es poden sentir altres sons en el mateix indret que no tenen res a veure amb la plaga i poden confondre". Per aquest motiu pensa que la millor manera de saber què està passant "és que un inspector faci una inspecció visual i descobrir així els atacs incipients".

02

tes. Aleshores, de sobte, després d'un episodi de molta pluja o vent, el mal es fa evident: les fulles de la palmera queden aplanades i algunes cauen a terra. "En aquest moment l'exemplar està en un estadi de deteriorament molt avançat i sovint ja és massa tard, tot i que hi ha hagut casos en què s'ha arribat a temps de salvar-lo", apunta Jesús Altabella.

A l'inici de la plaga, i segons la normativa, es talava i retirava la palmera. Després aquest mètode es va modificar i l'obligatorietat de tala i destrucció només es preveia per a les parts afectades de l'arbre. A partir del 2008, gràcies als avenços en l'eficàcia dels productes fitosanitaris, es van aplicar nous tractaments. Això va comportar que l'exemplar pogués rebrotar si s'aconseguia acabar amb la infestació, i si les parts reproductores no estaven totalment malmes.

Segons Altabella, en aquests anys s'ha après molt. "Al principi aplicà-

vem una polvorització fina des del nivell de terra i no acabava de funcionar. Aleshores vam provar la polvorització grossa, que consisteix a treure la pistola polvoritzadora i aplicar a raig o amb una carxofa de dutxa, amaranant la base de les fulles i mullant bé totes les parts afectades". Aquests mètodes van donar uns resultats positius de gairebé el 100% en els tractaments preventius, i van demostrar una gran efectivitat en els tractaments curatius quan l'afecció no era gaire avançada.

Prevenir, la clau

Altabella creu que la prevenció és la millor eina per al control de la plaga, però puntualitza que "difícilment es podran aplicar els tractaments preventius si els propietaris de les palmeres no estan prou atents i no posen els mitjans per vigilar-les". Per Altabella, les palmeres canàries, amb més presència a l'àmbit privat, "són les que tenen un futur

Plaga
Més de 7.000 palmeres han estat afectades pel morrut a Catalunya

Control
La prevenció és la millor eina per controlar la plaga, segons els experts

més negre, a menys que la consciència sobre el tema canviï". La possibilitat que la plaga del morrut s'estengui a altres espècies és molt alta, però els experts pensen que no atacarà amb la virulència que ho ha fet en el cas de la canària.

El cost del tractament pot variar molt. En les palmeres de mida petita, se'l pot fer el mateix propietari i és més econòmic. Però si s'han de tractar grans exemplars o situats en llocs amb difícil accés a la copa, se n'han de fer càrrec empreses especialitzades i el preu és més elevat.

La prevenció i una normativa d'importació de palmeres més exigent són a hores d'ara els instruments per lluitar contra una plaga que, en opinió de Jesús Altabella, "serà molt difícil d'eliminar".

Els que la combaten es conformarien amb una convivència amb el morrut en què almenys disminuís l'agressivitat que ha mostrat els últims anys. —

Distribució geogràfica

L'espècie més afectada és la de les Canàries i no tant la datilera

El morrut a la zona mediterrània afecta principalment la palmera canària i en menys mesura la datilera i altres. La Unió Europea (UE), però, ha posat en relleu que un total de 28 espècies podrien ser víctimes potencials.

A Catalunya, fins ara la pràctica totalitat dels exemplars que han patit la plaga han estat canàries (les estadístiques indiquen que un 99% venien d'aquesta comunitat). Aquesta espècie té una gran presència a les cases i jardins privats, i és habitual per exemple a les mansions dels indians. La datilera, en canvi, és més utilitzada en l'espai públic.